

Rīgas plānošanas reģiona Ekonomikas profils

Perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni

RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONS
www.rpr.gov.lv

2010.gada 17.novembris
Rīga

Rūdolfs Cimdiņš
Attīstības dokumentu
monitoringa speciālists
rudolfs.cimdins@rpr.gov.lv

Ekonomikas profils

JĒDZIENS

Teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums

- reģiona ekonomiskās **attīstības pamats**
- ekonomiskās attīstības **virzītājspēku perspektīva**
- **priekšnosacījumi** reģiona ekonomikas **attīstībai**

IZSTRĀDES MĒRĶIS

- Visa veida investoru **nodrošināšana ar informāciju par reģiona ekonomikas perspektīvām** un ekonomiskajai attīstībai nepieciešamajiem priekšnosacījumiem
- **Teritoriālas pieejas iedzīvināšana** atbalsta plānošanā

TĀLĀKĀS DARBĪBAS

- Pārskats “Latvijas reģionu ekonomikas attīstības perspektīvas un virzieni”
- Reģiona profila integrācija Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam

Ekonomikas profila izstrādes process

- 2009.gada septembrī **RAPLM darba uzdevums** reģiona Ekonomikas profila izstrādei
- Ekonomikas profila izstrādes **vadības grupas izveide**
- **Ekonomikas ekspertu piesaiste** /U.Osis, S.Mūriņš/
- **Vizītes Rīgas plānošanas reģiona pašvaldībās**
2009.gada oktobrī - novembrī
- **Resursu analīze**
/Cilvēkresursi, Dabas resursi, Investīcijas, Infrastruktūra/
- **Uzņēmumu aptauja** un 30 reģiona **pašvaldību aptauja**
- **Ekonomikas profila apspriedes** Rīgā un Jūrmalā
- **Vizītes uzņēmējdarbības atbalsta organizācijās**
/LTRK, LDDK, LIAA, Ārvalstu investoru padome u.c./
- **Informācija par RPR Ekonomikas profila izstrādes rezultātiem RPRAP**
- **Ekonomikas profila iesniegšana RAPLM**
- **LZA Ekonomikas institūta ekspertu darbs**

Ekonomikas profila struktūra

1. PAMATINFORMĀCIJA PAR REĢIONU

Reģiona novietojums un apdzīvojums

2. REĢIONA RESURSI

Cilvēkresursi

Dabas resursi

Finanšu resursi un investīcijas

Infrastruktūra

3. ESOŠĀ UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

Tautsaimniecības nozaru un uzņēmumu raksturojums

Šķēršļi un iespējas uzņēmējdarbības jautājumu risināšanā

4. REĢIONA ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Reģiona perspektīvie ekonomiskās attīstības virzieni

Perspektīvās vadošās uzņēmējdarbības jomas

Nepieciešamie priekšnosacījumi un rīcības

Rīgas plānošanas reģiona specializācija

Kopējie secinājumi un ieteikumi

Priekšlikumi liela mēroga stratēģiskajiem projektiem

PAMATINFORMĀCIJA PAR REĢIONU

Platība	10 435 km ²
Iedzīvotāju skaits (2010)	1 099 907
Iedzīvotāju blīvums	105 cilv/km ²
Reģiona centrālajā daļā (Rīga, Jūrmala, Pierīga)	280 cilv/km ²
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (2005-2010)	0,3 %
Dzimuma struktūra (2009)	54,7 % sievietes 45,3 % vīrieši
Darbspējas vecuma iedzīvotāji (2009)	66,1 %
Bezdarba līmenis (2010)	10,3 %
Aktīvās tirgus sektora vienības (2008)	66 156
Jaundibināto uzņēmumu skaits (2009)	6 670
IKP (2007)	8 986 Ls/iedz.
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (2009)	338 Ls/iedz.
Pašvaldības	Rīga Jūrmala 28 novadi

Rīgas plānošanas reģions Eiropā

Reģiona administratīvās teritorijas

REĢIONA RESURSI

CILVĒKRESURSI

1,1 miljons iedz. (gandrīz 1/2 LV kopskaita)

Relatīvi augsts izglītības līmenis

Migrācijas bilance ar pozitīvu zīmi

Cilvēkresursu koncentrācija Pierīgā

Tautas novecošanās un ārējā emigrācija

DABAS RESURSI

Ūdenstilpnes, piekraste, meži u.c. dabas vērības

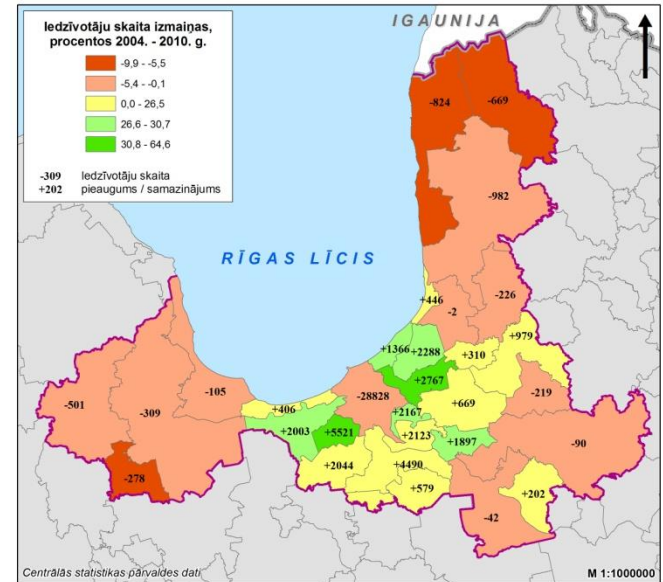
Perspektīvie zemes dziļu resursi
(kūdra, sapropelis, dūņas, minerālūdeņi)

Atjaunojamie energoresursi

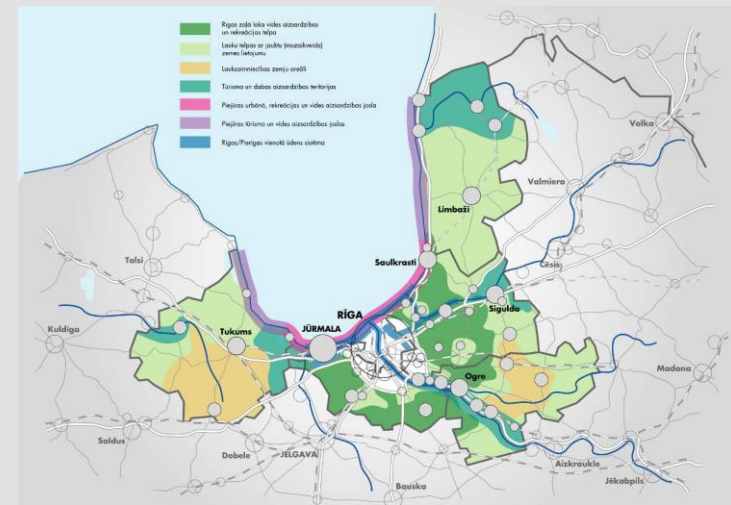
ĪADT un kultūras pieminekļi kā resurss nevis traucēklis

Augsts lauku – salīdzinoši nepiesārņotu zemju īpatsvars

Iedzīvotāju skaita izmaiņas 2004-2010

Lauku telpas struktūra

REĢIONA RESURSI

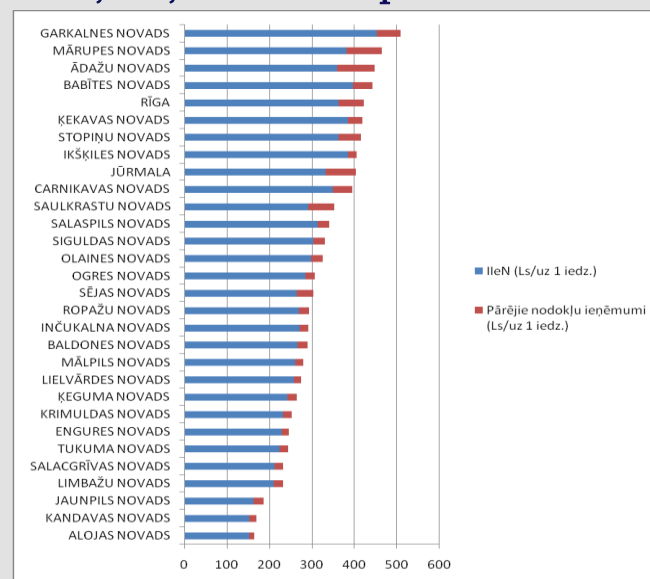
FINANŠU RESURSI

Pašvaldību budžeti, valsts atbalsts,
ES struktūrfondi, vietējās un ārvalstu investīcijas
RPR darbošos uzņēmumu gūtā peļņa
Perspektīvā – privātās publiskās partnerības princips
Nodokļu politika attiecībā uz pašvaldību budžetu
veidošanos

INFRASTRUKTŪRA

Valsts galvenie autoceļi, dzelzceļa līnijas,
starptautiska lidosta, Rīgas osta un 4 mazās ostas
Transporta nodrošinošās infrastruktūras kvalitāte
nav pietiekama
Enerģētikas infrastruktūra, gāzes vadi un pazemes
krātuves
Problēma – atbilstošu teritoriju sagatavošana
investīcijām ar atbilstošu infrastruktūru

Nodokļu ieņēmumi RPR pašvaldībās 2009

Transporta infrastruktūra

EKONOMIKSĀ ATTĪSTĪBA – Nozaru struktūra

SITUĀCIJA

Reģiona IKP īpatsvars Latvijā 70 %

Produkcijas izlaide RPR = produkcijas izlaide citos reģionos kopā

10 lielākie RPR uzņēmumi pēc apgrozījuma atrodas Rīgā

Eksportspējīgākās nozares – kokapstrāde, metālapstrāde, mašīnbūve

NOZARES

Tirdzniecība

Operācijas ar nekustamo īpašumu

Profesionālie pakalpojumi

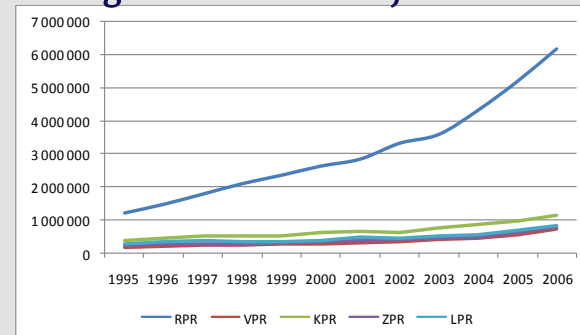
Lauksaimniecība

Būvniecība

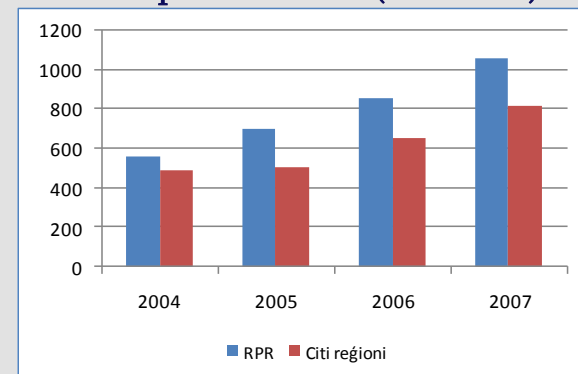
Apstrādes rūpniecība

Transports un uzglabāšana

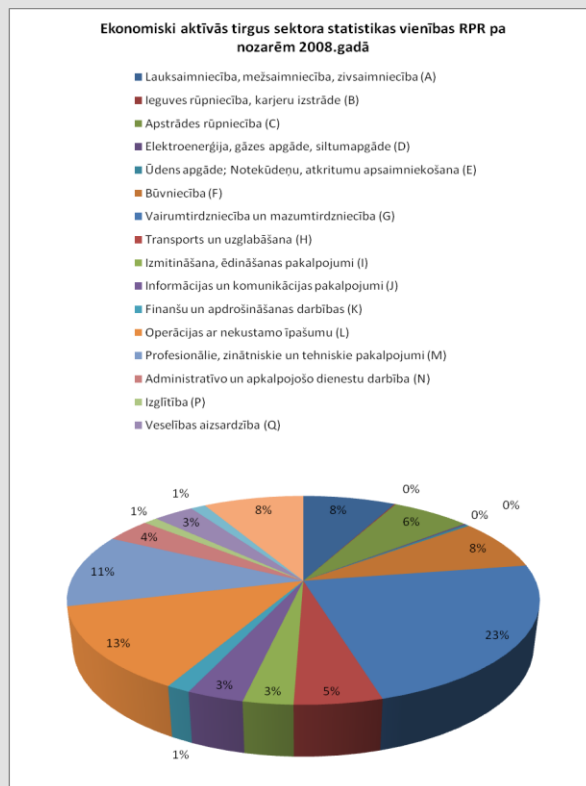
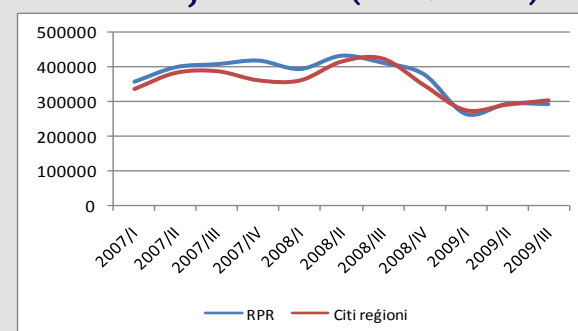
Reģionu IKP faktiskajās cenās

Darba produktivitāte (LVL/iedz.)

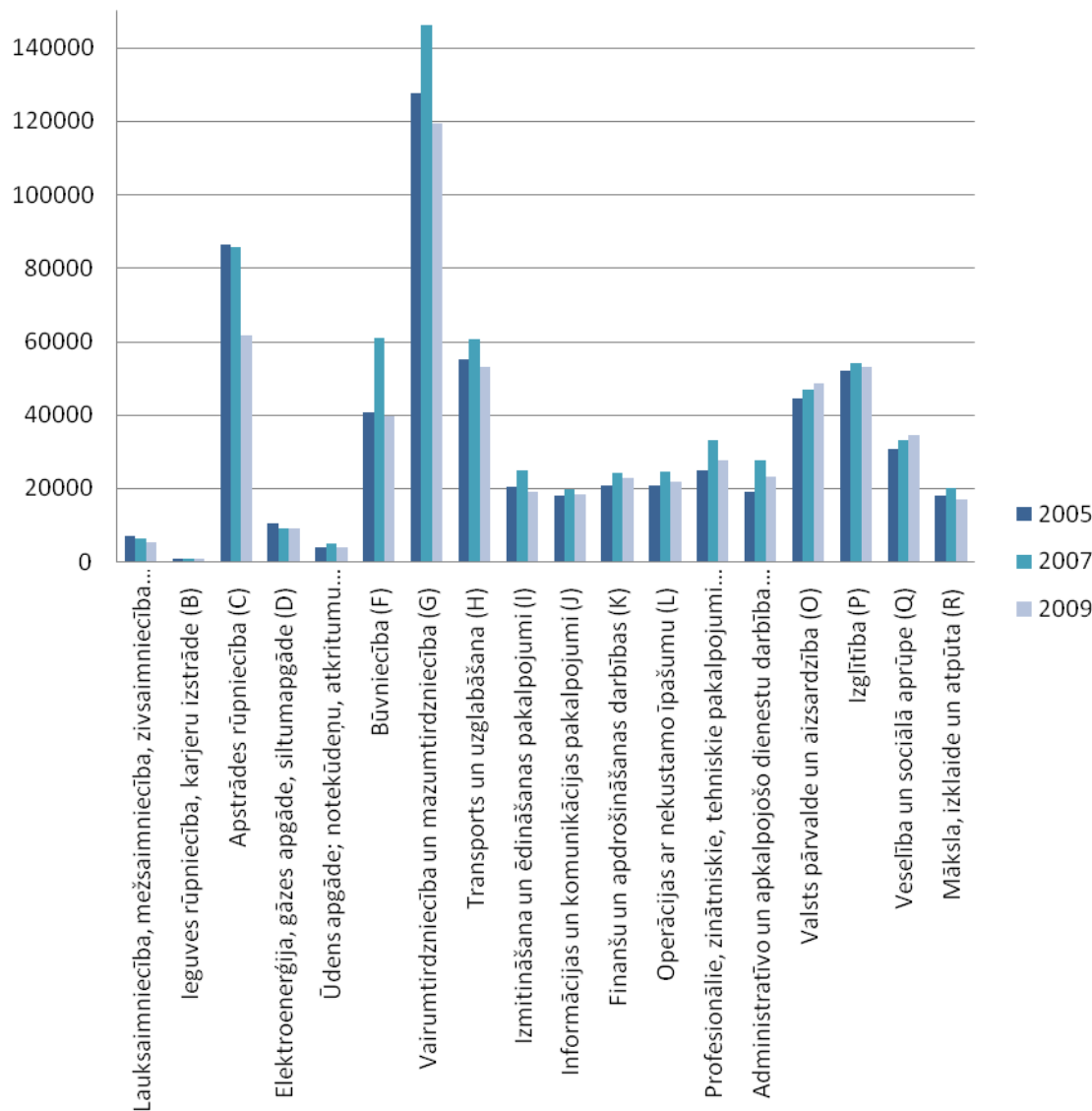

Produkcijas izlaide (LVL/tūkst.)

Nozaru struktūra – nodarbināto skaits

Nodarbināto skaits Rīgas plānošanas reģionā sadalījumā pa ekonomiskās darbības veidiem (tūkst.)

NOZARES

Tirdzniecība

Apstrādes rūpniecība

Transports un uzglabāšana

Izglītība

Valsts pārvalde

Būvniecība

Profesionālie pakalpojumi

....

Lauksaimniecība

Ūdensapgāde, atkritumi

Ieguves rūpniecība

Produkcijas pievienotā vērtība

Latvija

PERIODS 1995-2007

Rīgas reģions

Tirdzniecība

Operācijas ar nekustamo īpašumu

Apstrādes rūpniecība

Transports, glabāšana un sakari

Būvniecība

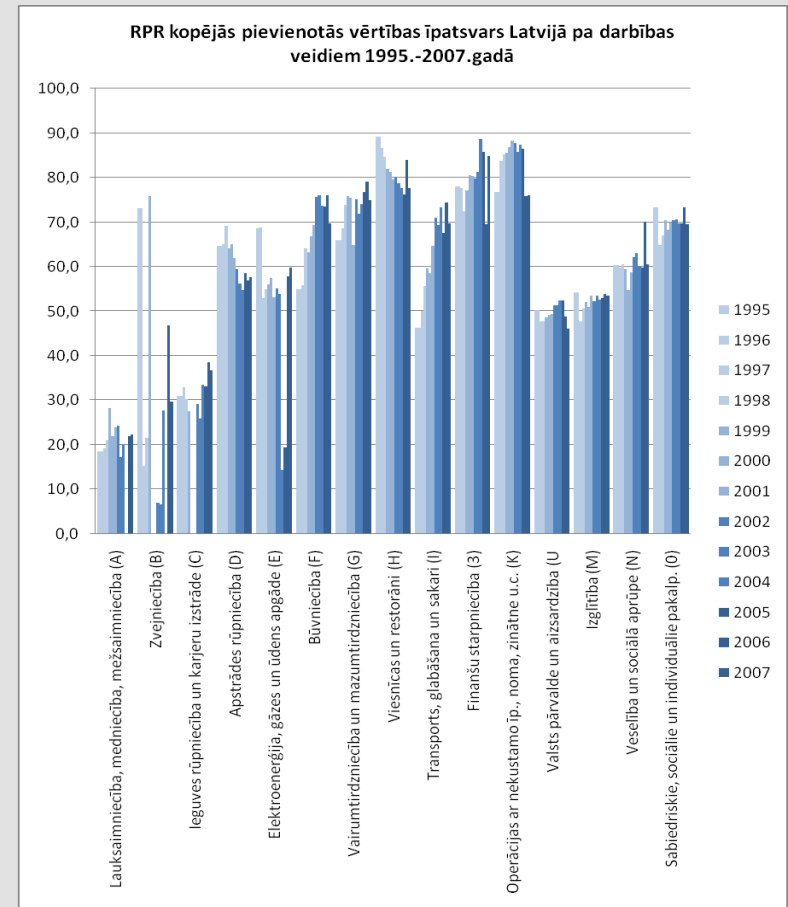
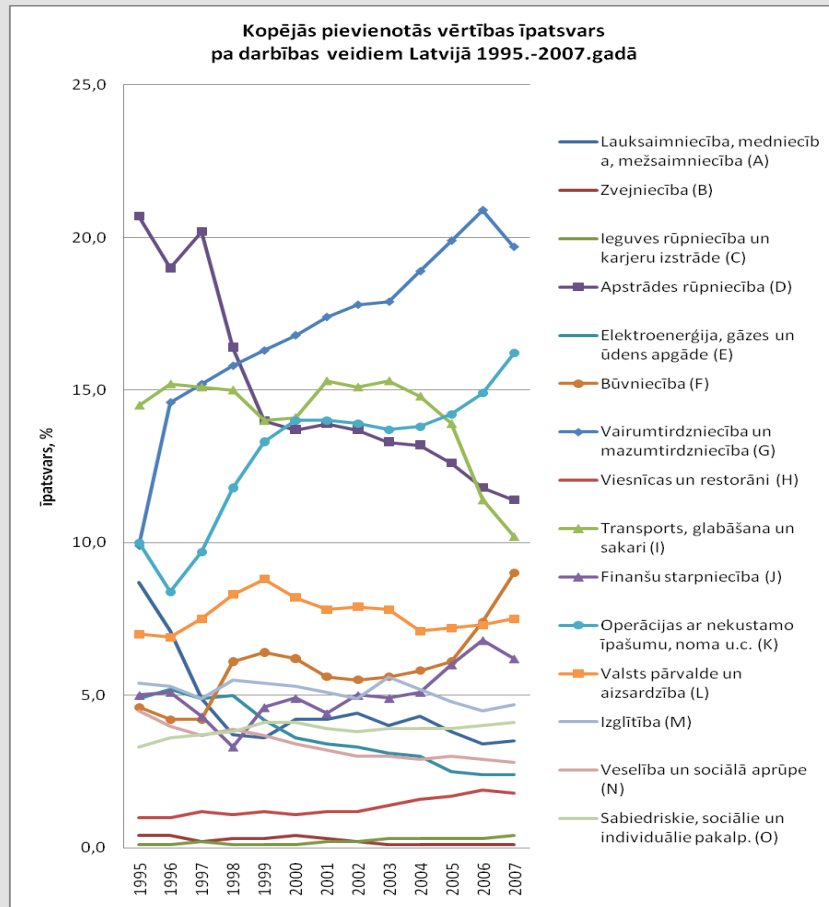
Finanšu starpniecība

Viesnīcas un restorāni

Tirdzniecība

Operācijas ar nekustamo īpašumu

Būvniecība

Lielākie uzņēmumi

Nosaukums	Apgrozījums LVL tūkst.	Peļņa / zaudējumi, LVL tūkst.	Nodarbināto skaits, cilv.	Profils
A/S „Latvenergo”	570 348,8	13 000,3	1 380	Elektroenerģijas ražošana
SIA „Rimi Latvia”	464 988,8	14 430,0	5 293	Mazumtirdzniecība
A/S „Elko Grupa”	460 359,5	7 568,9	151	Datoru u.c. vairumtirdzniecība
SIA „Mažeiķu nafta” Tirdzniecības nams”	385 840,1	2 013,1	11	Naftas produktu vairumtirdzniecība
A/S „Latvijas gāze”	351 004,6	18 158,2	1 379	Gāzes sadale
SIA „Latvijas Statoil”	342 123,4	2 150,7	788	Degvielas mazumtirdzniecība
SIA „LDZ Cargo”	250 703,5	9 105,0	2 834	Kravu dzelzceļa transports
A/S „Sadales tīkls”	249 854,7	-2 055,2	3 200	Elektroenerģijas sadale
SIA „Latvijas Mobilais telefons”	185 028,0	58 805,0	542	Telekomunikācijas pakalpojumi
A/S „Severstālat”	183 456,0	1 703,7	363	Metālu vairumtirdzniecība

66 tūkstoši uzņēmumu

40 % ekonomiski aktīvi

Dominē pakalpojumu joma:

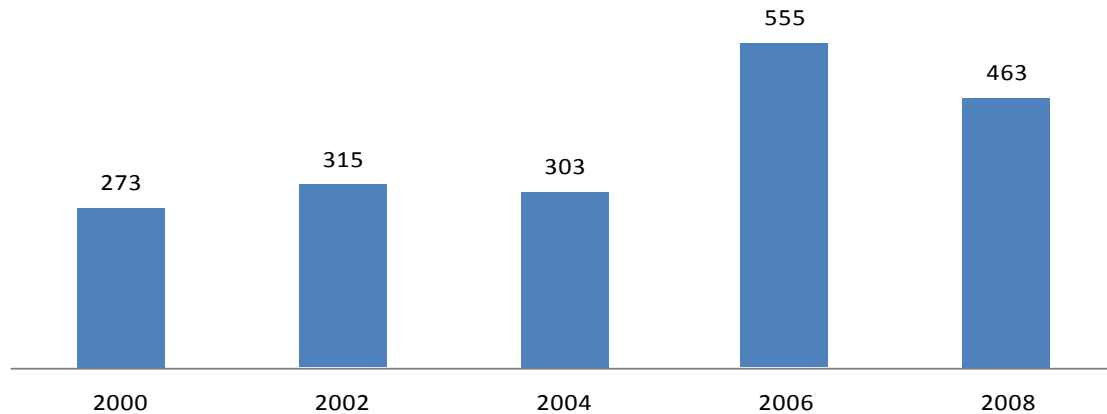
- **tirdzniecība**
- **loģistika**
- **telekomunikācijas & IT**
- **banku un finanšu sektors**

Rūpniecība:

- **pārtikas produkti**
- **kokapstrāde**
- **metālapstrāde**
- **tekstilizstrādājumi, apģērbi**
- **ķīmiskā rūpniecība**

Inovatīvās ražošanas nozares

Iesādes, uzņēmumi un organizācijas, kurās tiek veikts pētniecības darbs

NOZARES

Informācijas tehnoloģijas

Elektroierīču ražošana

Farmācija

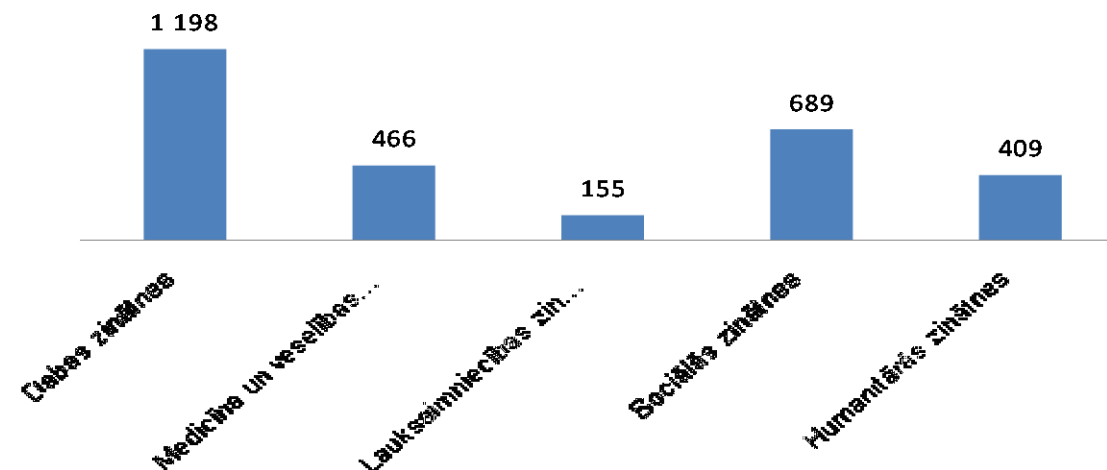
AKTIVITĀTES

Sasaiste starp pētniecību un ražošanu – R&D

Biznesa atbalsta teritorijas – biznesa parki, inkubatori

Izdevumi inovācijām 2008.gadā – 84 % rūpniecībā, 16 % pakalpojumiem

Zinātņu doktori sadalījumā pēc jomas, kurā iegūts zinātniskais grāds

Klāsteru veidošanās iespējas

ESOŠĀ KLĀSTERU ATTĪSTĪBAS PIEREDZE

- IT klāsteris
- Mežsaimniecības klāsteris
- Biofarmācijas klāsteris
- Piensaimniecības klāsteris
- Kokogļu ražotāju klāsteris
- Loģistikas klāsteris
- Elektronikas klāsteris

NOZARES AR TRADĪCIJĀM UN TERITORIJAS

- Ķīmiskā rūpniecība /Olaine/
- Tūrisms /Jūrmala un Sigulda/
- Zinātnes ietilpīgās nozares /Salaspils/
- Viegļā rūpniecība, metālapstrāde /Ogre, Tukums/
- Teritoriālie klāsteri ap tranzīta uzņēmumiem /Rīgas brīvostas un Aviācijas klāsteri/
- Biznesa parki un biznesa inkubatori

Pašvaldību prioritārās nozares

RPR pašvaldību attīstībai nozīmīgākās nozares pēdējo 5 gadu laikā
(2005-2010) un perspektīvās nozares

2005-2010

Būvniecība

Lauksaimniecība

Operācijas ar nekustamo
īpašumu u.c. komercdarbība

Tirdzniecība

Mežsaimniecība un mežizstrāde

PERSPEKTĪVĀ

Pārtikas produktu ražošana

Koka izstrādājumu un mēbeļu
ražošana

Lauksaimniecība

Izmitināšana un ēdināšanas
pakalpojumi

Tirdzniecība

Reģiona specializācija – perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni

UZ RADOŠUMU UN ZINĀŠANĀM BALSTĪTAS EKONOMIKAS REĢIONS

1. Izpētes un attīstības pakalpojumi

Jaunu tehnoloģiju, produktu un pakalpojumu izstrāde - agrobiotehnoloģija; biomedicīna un biofarmācija; enerģētikas zinātne; informātika; materiālzinātne; medicīnas zinātne un mežzinātne

2. Radošās industrijas

Individuālais vai kolektīvais radošums - reklāma, izdevējdarbība, poligrāfija, dizaina, audiovizuālo mediju un multimediju nozares

3. Augstas pievienotās vērtības ražošana

Eksportspējīgās nozares ar augstu pievienoto vērtību - (1) farmaceitisko preparātu ražošana, (2) organiskās ķīmijas pamatvielu ražošana, (3) medicīnisko un precīzijas instrumentu ražošana, (4) mašīnu un iekārtu ražošana

4. Augstas pievienotās vērtības pakalpojumi

Prioritārās pakalpojumu nozares - (1) dzīvības apdrošināšana un naudas līdzekļi pensijām, (2) zinātniskās pētniecības pakalpojumi un (3) tirdzniecības starpniecība

Reģiona specializācija – perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni

5. Nestandarta un “tieši laikā” eksportspējīgi ražošanas pakalpojumi

Balstīti uz rūpnieciskajā ražošanā dominējošām nozarēm - pārtikas produktu un dzērienu ražošana, kokapstrāde, tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana, ķīmiskā rūpniecība, izdevējdarbība

6. Gaisa un jūras satiksme

Starptautiskais un valsts iekšējais pasažieru un kravu transporta krustpunkts. Rīgas lidosta un osta - būtisks eksporta avots

7. Tūrisms

Rīga un Jūrmala ir starptautiski atpazīstamas pilsētas

8. Zaļās ekonomikas un ilgtspējīga dzīves veida nozares

Dabas kapitāls – ekoloģiski sertificēti un veselīgi produkti, rekreācijas un medicīnas pakalpojumi, atjaunojamie enerģijas resursi

Reģiona specializācija – perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni

PERSPEKTĪVIE EKSPORTA VIRZIENI

Reģiona specializācija – priekšnosacījumi inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai

ATTĪSTĪBAS VIRZĪTĀJI

ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

SITUĀCIJA

Globalizācijas procesi un ES Kohēzijas politika – samazinās atbalsts noteiktām jomām, palielinās noteiktām teritorijām

Krīzes situācija – nav iespējams prognozēt ekonomikas attīstību jaunos virzienos

Pašreizējais konkurētspējas līmenis

Reģionālais pārvaldes līmenis ?

PERSPEKTĪVĀS NOZARES

RPR prioritārās nozares balstās uz:

- valsts politiku
- reģiona resursu analīzi
- uzņēmējdarbības vides rādītājiem
- pašvaldību viedokli

MK ziņojums “Par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā”

LIAA eksportspējīgās nozares

IZAICINĀJUMI

Rīgas reģiona perspektīvie attīstības virzieni

Rīgas plānošanas reģiona ietekme un **sadarbības iespējas ar citiem reģioniem**

Perspektīvās tautsaimniecības nozares Rīgas plānošanas reģionā

Uzņēmējdarbības veicināšanas iespējas – perspektīvie risinājumi

Inovatīvas uzņēmējdarbības attīstība

Paldies par uzmanību!

RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONS
www.rpr.gov.lv

Rūdolfš Cimdiņš
Attīstības dokumentu
monitoringa speciālists
rudolfs.cimdins@rpr.gov.lv